

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2014. évi május hó 27. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a hivatali visszaélés büntette miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék B.427/2013/19. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- vádlott bűnös 7 rb. hivatali visszaélés büntetében (1978. évi IV. törvény 225.§);
- ezért a bíróság megrovásban részesíti;
- kötelezi a vádlottat az eljárás során felmerült 16.095 (tizenhatezer-kilencvenöt) forint bűnügyi költség megfizetésére, míg a fennmaradó 814.897 (nyolcszáztizennégyezer-nyolcszázkilencvenhét) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Kaposvári Törvényszék a 2014. évi február hó 10. napján kelt B.427/2013/19. számú ítéletével vádlottat az ellene emelt 7 rb. hivatali visszaélés büntetékének a vádja alól - a Be.6.§ (3) bekezdés a) pontjának I. fordulata alapján - felmentette.

E határozat ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a felmentés miatt, a vádlott büntetőjogi felelősségének a megállapítása és büntetés kiszabása érdekében. Fellebbezésének írásbeli indokolásában ugyanakkor már hatályon kívül helyezésre tett javaslatot.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn és - az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása mellett - a büntetőjogi felelősség váddal egyező megállapítását, valamint pénzbüntetés kiszabását indítványozta. Perbeszédében a védő az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára - az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint egészítette ki:

- A helyi építményadó törlését kérő **tanú1** a 2003. esztendőől kezdődően részesült különböző szociális ellátásokban, előbb átmeneti szociális segélyben, majd lakásfenntartási támogatásban. Házastársa halála óta nehéz körülmények között élt, számlatartozásai miatt a villany- és a gázóráját többször kikapcsolták.
- **tanú2** 2005 és 2007 között lakásfenntartási támogatást, egy alkalommal pedig temetési segélyt kapott az önkormányzattól. Ezen túlmenően két éven keresztül közgyógyellátásra is jogosult volt.
- A munkanélküli, illetve rokkantsági nyugdíjas **tanú3** és házastársa részére több szociális ellátást is folyósítottak: előbb, 2003-tól csak lakásfenntartási támogatást, 2006-tól azonban már a rendszeres szociális segélyt és a közgyógyellátást is (*8. sorszám alatti iratok*).

Az ekként kiegészített tényállás mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: az kellően felderített és egyben hiánytalan, iratellenes megállapítást vagy téves *ténybeli* következtetést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi előírásoknak megfelelően folytatta le, oly módon, hogy a felmerülő ténybeli és jogi kérdésekben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Sajátossága volt ugyanis az ügynek, hogy a múltbeli történések rekonstruálását alapvetően egyező tartalmú bizonyítékok tették lehetővé, döntő részben olyan okiratok, melyek tartalmi hitelessége, bizonyító ereje megkérdőjelezhetetlen volt. Így a Város Polgármesteri Hivatalának szervezeti és működési szabályzata alapján ismertté vált a kiadmányozás rendje, végső soron az a tény, hogy a helyi adók méltányosságból történő elengedésének tárgyában, a döntések előkészítésében és meghozatalában a közgazdasági iroda, azon belül is az adócsoporthoz vezető vádlott járt el.

Beismerő vallomásában a vádlott maga sem vitatta, hogy **tanú1**, **tanú4**, **tanú5** és **tanú3** kérelmének az intézések - mellőzve a jogszabályi előírásokat, a kialakult gyakorlatot, valamint a szokásokat - nem hozott alakszerű határozatot és szóban adott utasítást az építményadó tekintetében fennálló fizetési kötelezettségeik törlésére. Védekezésében kizárólag az iroda leterheltségével és a szóban forgó

személyek vagyoni körülményeinek az ismeretével érvelt, így azzal, hogy tartalmi szempontból a döntése megfelelt a jogszabályoknak.

A vádbeli időszakban jegyzőként foglalkoztatott **tanú6** - Be.85.§ (5) bekezdése alapján engedélyezett - írásbeli vallomása ezt mindenben alátámasztotta. Így okszerűen, a rendelkezésre álló bizonyítékok helytálló mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott a munkaköri kötelezettségét megszegve adott utasítást az építményadó elengedésére.

A múltbeli történések körét mindössze beszerzett környezettanulmányok adataival kellett kiegészíteni. Ezzel vált a tényállás teljes mértékben megalapozottá, így az - figyelemmel a Be.352.§ (2) bekezdésére - irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

E tényállásból az elsőfokú bíróság tévesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségének a hiányára.

Az elsőfokú bíróság a tényállást kisebb mértékben hiányosan rögzítette. Ez a Be.351.§ (2) bekezdés b) pontjának II. fordulatában jelentkező megalapozatlanság azonban nem érintette az elsőfokú bíróság által valósnak elfogadott bizonyítékok egyező adatait, ezért a kiegészítés sem vezetett eltérő tényállás megállapításához. Alapvetően tehát nem a megállapított tényállás ténybeli hibáiról vagy fogyatékosságairól volt szó, hanem arról, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényekből helytelen *jogi* következtetést vont le. Ez okból a jelen ügyben a Be.352.§ (1) bekezdés b) pontjában írt korlátok fel sem merülhettek. Így nem volt eljárásjogi akadálya az ügy érdemi felülbírálatának, lehetőség nyílt az anyagi jogszabályokat helytelenül alkalmazó törvényszék ítéletének megváltoztatására.

Az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 225.§-a értelmében a hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, a hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaél.

A vádlott Város Polgármesteri Hivatalának Közgazdasági Irodáján dolgozott, mint az adócsoport vezetője. A jegyző feladat- és hatáskörébe sorolt, de a szervezeti és működési szabályzat szerint reá átruházott ügyekben járt el, olyan - a helyi adókkal kapcsolatos - területen, mely az önkormányzat, illetve a hivatal rendeltetésszerű működéséhez tartozott. Ezért a vádlott az 1978. évi IV. törvény 137.§ 1/j) pontja alapján hivatalos személynek minősült.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ktv.) 50.§ (1) bekezdésében írtak szerint a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni, ha ehhez nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, akkor bizonyítás lefolytatásával. Ezután

hoz az ügy érdemében határozatot, mely - többek között - az eljáró hatóság megnevezéséből, rendelkező részből és indokolásból áll.

A mérlegelési, méltányossági jogkörben hozott határozatnak tartalmaznia kell a mérlegelésben, a méltányossági jogkör gyakorlásában szerepet játszó szempontok és tények kifejtését is (Ktv.72.§ (1) bekezdés ec) pont).

Mindezek **tanú1**, **tanú4**, **tanú6** és **tanú3** kérelmének az intézésekor nyilvánvalóan elmaradtak. A vádlott az építményadó méltányosságból történő elengedéséhez szükséges tényállást nem tisztázta, minimálisan még úgy sem, hogy hivatalos feljegyzés formájában rögzítette volna a kérelmezők szűkebb környezete által ismert vagyoni körülményeit. Az ügy érdemét érintő határozat meghozatala helyett mindössze szóbeli utasítást adott a fizetési kötelezettség elengedésére, anélkül tehát, hogy a méltányossági jogkör gyakorlásában fontossággal bíró érveket írásba foglalta volna. Márpedig ennek hiányában a döntésének megalapozottságát sem lehetett megvizsgálni, vagy ellenőrizni, még utólagos pénzügyi revízió keretében sem.

Ezzel a vádlott - az ügyintézés alapvető szabályainak a figyelmen kívül hagyásával - a hivatali köteleességét megszegte.

Az ítélkezési gyakorlat hosszú ideje következetes abban, hogy a jogtalan előny vagy hátrány nem pusztán vagyoni, hanem akár személyes jellegű is lehet. Az előny, illetve a hátrány legáltalánosabb értelemben valamilyen új helyzetet jelent, amely valakire nézve a korábbihoz mérten kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb.

Jelen ügyben a jogtalan előny nem az építményadó elengedésében, illetve törlésében öltött testet, hiszen a kérelmezők a vagyoni helyzetük és életviszonyaik alapján jogosultak voltak fizetési könnyítés igénybevételére, illetve arra, hogy a közterhek egy részét méltányos elbírálás után ne fizessék meg. Esetükben a jogtalan előny abban jelentkezett, hogy a szabályszerű eljárás hiányában nem kellett a hivatalos ügyeiket formai kötöttségek mellett intézniük, és így mentesültek a szükséges beadványok megfogalmazásának, benyújtásának, a hatósággal való együttműködésnek, valamint az érdemi döntés kivárásának a terhe alól.

A belső szabályok áthágása, a kötelezettségek szándékos megszegése ugyanakkor nem pusztán a túlzott munkateherrel volt magyarázható, ez esetben ugyanis a vádlott a hiányosságokat utólag pótolta volna. Mulasztásával, a kellő indokokkal alá nem támasztott törlés engedélyezésével az általa ismert kérelmezőket is nyilvánvalóan előnyösebb helyzetbe kívánta hozni, amikor megkímélte őket a hatósági eljárás formaságaitól.

Ekként a vizsgált törvényi tényállás valamennyi eleme megvalósult.

A vádlott hét különböző alkalommal szegte meg a hivatali köteleességét, oly módon, hogy az azonos ügyfelek vonatkozásában sem nyílt lehetőség a folytatólagosság

megállapítására. Ezt az elkövetési időpontok egymáshoz viszonyított távolsága, illetve az zárta ki, hogy mindannyiszor különböző kérelmekről, illetve ügyekről volt szó.

Miután az elkövetés és az elbírálás között hatályba lépett új Büntető Törvénykönyv a jelen ügyben nem eredményezett enyhébb megítélést, az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit kellett alkalmazni.

Erre tekintettel a másodfokú bíróság a vádlott büntetőjogi felelősségét 7 rb. az 1978. évi IV. törvény 225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntetében állapította meg.

Azt ezt célzó ügyészi fellebbezés tehát megalapozottnak bizonyult.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezők körében a másodfokú bíróság figyelemmel volt a kettőt meghaladó bűnhalmazatra, valamint a vádlott kifogástalan életvezetésére, büntetlen előéletére. Ilyen körülmények között a csekély fokban társadalomra veszélyes cselekményt megvalósító vádlottal szemben, különösen mintegy négy esztendő elmúltával, a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelennek mutatkozott.

Ezért őt a másodfokú bíróság megrovásban részesítette. Ezzel a rosszállását fejezi ki, és felhívja a vádlottat, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

Az eljárás során 830.992 forint bűnügyi költség keletkezett. Ebből mindössze **tanú1** és **tanú6** tanúk kihallgatásával összefüggésben felmerült 16.095 forint kapcsolódott szorosan a vád tárgyává tett cselekményekhez, ezért a Be.338.§ (1) bekezdése értelmében a vádlott kizárólag ezt köteles viselni. A fennmaradó 814.897 forintot, köztük az igazságügyi könyv- és informatikai-szakértő díját a Be.339.§ (1) bekezdése alapján az állam viseli.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság - a Be.372.§ (1) bekezdésében írtak szerint a bűnösségre, a büntetőjogi jogkövetkezményekre, illetve a bűnügyi költség viselésére vonatkozó részében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

P é c s, 2014. május 27.

Dr.Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Bencze Beáta s.k. bíró